

Abonnement pour un an  
300 piastres

Edition spéciale 500 ptrs.

Adresse:

"IDJTIHAD," Constantinople

Téléph. St. 865

XXI<sup>ème</sup> ANNÉE

1926 15 Août — No 210

الاجتهاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [ ۲۴ ] نسخہ  
تور کیا ایچون ۲ ، خارج ایچون  
۳ ، اعلا کاغدایسی ۵ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلمده « اجتهاد ٹھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنہ

نومرو ۲۱۰-۱۵ آگستوس ۹۲۶

## رابندرات ناغوره نك په داغوجيایی

هنوره ده ، ژبه - ژان - روسو مؤسسېده ،

ناغوره طرفه زده ، ۵ مایس ۱۹۲۱ د ، بایروره معامبه .

« بنډن مکتبم وچو جوقلری تربیه خصوصندکی پره نسیډلرم حقنډه معلومات ایسته دیکز .

بونډن یکرې سنه اول مکتبمې تأسیس ایتدم ، فقط ، دوغرو سنی سویله مک لازمکیرسه ، اوزان تعلیم و تدریس حقنډه معین نه اصولم ، نه ده بر تجربه واردی . بن ، کنډمه کی بر نوع چو جوق سوق طبیی سنه کورنهرک ایاری په دوغرو کیتدم ، و چوق فنا بر وضعیتده قلامدم . بو کون بیله ، هر نه قادر بم تجربه وارسه ده ، بو تجربه هنوز سیال در ، تیلر ایته مشدر ، ویزه استقامت ویرنجی ( مبادی - پرنسیپلر ) عرض ایده من .

سزه دیدم که ، مکتبمې آچارکن ، هیچ بر تجربه یوقدی . بو تماماً دوغرو دکلدر . هیچ دکسه ، بم چو جوقکن مکتبده کچیردیکم سنه لظرفنده قازاینلش منی بر تجربه واردی . چو جوقلره نصل معامله ایدیلهمه سی ایجاب ایتدیکنی بلیو - ردم . چو جوقلغمده ، بالخاصه بکا اضطراب ویرن شی آلدیم تربیه نك حیاتدن آیری اولیشی ایدی .

بنده دیکر لرندن فضله حساسیت واردی . اوله اولماسایدی ، اوزون مکتب سنه لری اثناسنده ، حیاته وطبعته قارشو ایچمهده قاینایان آتشین اشتیاق نصیل صوصدیره بیلجکدم . طبیعتدن ، هر کون صنفه کیرمک ایچون ، بر آنانک کوکستدن آیریلر کبی ، آیریلیوردم .

شمیدی ، هر صباح بویوک بر حیوان آغزی کبی آچیق دوران درسخانه نك قابوسنی تکرار کورویورم ؛ اودرسخانه نك ، چیپلاق دیوارلرینی ، تخته صیرالرینی ، و اوکنده جانلی بر فوتوغراف کبی درس ویرن بر معلم دوران تخته ماصه سنی تکرار کورویورم .

و حالا ، هر صباح صنفه کیرمه دن اول ، مکتبک تخته دوشه مه لی دهلیزنده هپ بر آغردن اوقودیمغز نه آهنکده ، نه مقامنده هیچ بر کوزه لاک اولمایان شرقی اذربلیورم ، حالا اونی ایشیدییورم . شبه سزاو ، ای شیلر سویله یوردی : اوصلو اولوق ، خیرسزاق ایته مک ، اودونج ایسته مه مک . لکن ، بونکله برابر ، بو فنا بر کون باشلانچی ایدی . غرب مکتبلرکز بو جهتدن نصلدر ، بیلهم یورم . اونلری پک طایایورم .

فقط اونلرده ، ظن ایدهم ، ای دکلدر . بو خصوصده اونلرک دها اونی اولدیفنه احتمال ویره میورم . اساساً تربیه مه تودلرینی سزدن آلدیم . ایچکی لکز وعسکر - لکزله برابر مملکت مزه اونی سز صوقدیکز . بو مکتبده ، تمامیه اونوتدیم بر چوق شیلر ، صرف ،

حساب .... و نصل درس یاپیلهمه سی ایجاب ایتدیکنی اوکره ندیم . ایشته ، وقتا که ، قرق یاشنده ، غاثر ساحلارنده و قوملی آدلرده ، او وقته قادر یاشادیم کوچوک تنها کوشه دن ، فایدلی بر ایش کورمک ایچون ، چیقمی احتیاجنی دودیم ؛ او وقت چو جوقلری تربیه ایتکی تصور و تصم ایتدم .

بو ، اونلری تعلیم و تربیه ایدیه بیلیمک ایچون کنډمه خصوصی بر لیاقت و قابلیت اولدیفندن دکل دی ؛ لکن بکا اوله کلیور - دی که اونلری بختیار ایدیه بیلیمک سرنی بوله جقدیم . دوغروسی ، کیمسه نك بکا امنیت یوقدی . آلمده دارالفنون شهادتنامه سی فلان موجود دکل دی .

هر کسک نظرنده بن شعر سویله مکدن باشقه بر شی بیلهمین پراتیک دن محروم بر آدامدم . ایلک دفعه بکا تسلیم وودیع ایدیلن بش چو جوق ایچون یتاق اورتوسی ، یورغان بولق ، بیه جک و کیه جک تدارک ایتک ایجاب ایتدی .

حیاته اونلره برابر یاشامغه جهد ایدیوردم . بالخاصه تربیه ، ایکنچی صفده قالیوردی ؛ اوک صفی اشغال ایدن ، بزم مشترک حیاتم ، آرقاداشلغمزدی . فی الواقع ، بکا کوره ، چو جوق ۱۲ یاشنه قادر واضح شعورندن زیاده تحت الشعور بیله یاشار .

و چو جوغک ایلک سنه لرنده اهمیتلی اولان شی اونک حافظه سنه بر سورو بیلکی لر بیغمی ، ایستیف ایتک دکل ، بلکه تحت الشعورینی جانلی طبیعتله تماس ایتدیره رک ، قارشو - لاشدیر اراق اونی کوزه لاکلره مشبوع قیلقدیر .

کندم مکتبده لسان و ادبیات دن باشقه برشی اوکره ندیم . هر نه قادر سزه دلائل کوستره مزسه مده دیه بیلیم که لسانله ادبیاتی ای اوکره تیرم . طلبه لرم ، شمیدی په قادر کوردکاری لسان خوجالری نك ای سی اولدیفنی سویله یورلر . بو شبه سز بم کله لره عاشق اولامدن ایلری کلیور .

بر کله ، بم ایچون ، بر چیچک ویا بر کبک کبی جانلی در . هر کله نك کنډینه مخصوص بر پارلاقلی ، شعشه سی ، ایجه بر کوزه لاک و فسونی واردر .

بو بکا بیلدیکم لسانلرک هپسنی ای اوکره ته مه مساعده ایدیورم .

بر طلبه ایله تجربه ایتدم - بو بم زوجه مدی - و اوکا انکیزجه بی آتی آیده اوکره تدم . بر کونده ، قانکوته دارا - لغونی مفتش لرندن بری مکتبمزی زیارت ایتدی . مفتش بنی ۱۲ یاشنده چو جوقلره ( شه لاه ی ) ک ( روحانی کوزه لاکه مدحیه ) عنوانی پارچاسنی اوقورکن بولدی . و قولله ژرله دارالفنونلرک پروغراملرینه داخل اولان بر متی چو جوقلره ایضاح ایدیشه حیرت ایتدی .

بونکله برابر ، ظن ایته یورم که چو جوقلره عرض ایتدیکم شیلر ، چو جوقله شدیره م . چو جوقلره حرمت ایدیورم ، و اونلر بنی آکلا بولر .

عینی زمانده شونی ده سویله م که شایان دقت بر صورته

ويا باشقه هديه لر آيلرلردى . اوقاداركه، بركون ، صنف معلم  
بنم طالعه آجيدى ، وبكاده بر دانه ويره بيلمك ايچون مديره  
مراجعت ايتدى .

مدیر ، اخلاق پرنسپلره صاحب برآدامدى : « خایر ،  
دیدى ، مادامكه لياقت كسب ایتهدى . بودوغرو دكلدر ! »  
لكن خوجام بكا اوقادار آجیمشدى كه ( بن ، هیچ ده  
بدبخت دكلدم ) ، به تعالى لساننده وزنه دائر یازدینی بر کتانی  
بكا و بردى .

برنجی صخفه یه ، بو مكافات ایچون باشقه بهانه بوله میهرق ،  
شوبله یازمشدى : « طور و حرکتیه مكافاه » .

مکتبدن و پروغرامدن بحث ایتك حقنه مالك اولمادیغی  
آكلامق ایچون سزك بونی بیلمه كن لازمدى .

زیرا بن ، كندی حسابنه ، هیچ بر پروغرام تعقیب  
ایتمدم .

بن كندی شعرلرمدن بیله بر امتحان ویره م . حالبوكه  
طلبه لرم ، امین اعظمی سنك حقندن كلیرلر . بونكه برابر ،  
ایسترسه كز ، فكرلرمدن بر تك استقامت ویرنجی ( پرنسپ -  
مبدأ ) چقار :

حیاته دوغرو کیدیکز . او نرده حکم سورویورسه  
اورایه کیدیکز . مکتب سالونندن چقیكز .

آغاچلری درسخانه یه کتیرمه ییکز . درسخانه یی آغاچلرک  
آلتنه طاشیکز .

شبهه ، بر آغاچ کووده سنی بر درسخانه ده بولندیمق  
قولایدز . بو اوقی لوحه اوزه رنده آكلامغه مساعددر . لکن  
بو لوحه لر ئولودر . آغاچک چیچکلرینی و میوه لرینی طاشیه جنى  
یر درسخانه دکلدر .

مه قی ( اصول - طریق ) لرله اوغراشما ییکز . براقیک ،  
سزده سوق طبیعی کز ، غریزه کز حیاته دوغرو رهبرک ایتسون ...  
چوجوقلر یکدیگرینه بکزمه زلر اونلری طابق اوکره نلی ؛  
اونلرک آراسنده کی یالچین قایلر آراسنده نصل سیاحت ایدیلرسه  
اویله سیاحت ایتمه سنی بیلمه لی در .

اونلرک روحلرینک جغرافیاسنی کشف ایتك ایچون حیاته  
صیحا دوران ، حیاتی سوهن ، علاقه لی و اسرارلی برغره یز  
رهبرلرک اك ایسی در . »

نوراد محمود

## بالا کنجلر درنگی

اجتهاد عائله فکریه سندن بالا حکومت طبیعی شوکت عزیز  
بک پیشوالغیله بالا قضا سندن بر کنجلر درنگی آچیلدی .  
رئیسى ثاقب بکی ، اعضاسنی و آرقاداشه زى تبریک و دیگر  
قضا لرده بویه بر فکر و علم اوجاقلری یایقی ایچون تشوقه  
کله لرینی تنی ایده رز : ( اجتهاد ) بویه تشکله خدمت ایتیه  
هر وقت حاضر در .

باردیم ده کوردیم . مکتبک باشلانغجده ، ۱۹ یاشنده برکنج  
شاعر ، کندیلکندن ، بنمه تشریک مساعی تکلیف ایتك  
ایچون مراجعت ایتدی .

شاید ۲۰ یاشنده ئوله سه ییدی او بو کون دنیانک بویوک  
شاعرلرندن بری اولاجقدی . کوچوک طلبه لريله ، اونلره  
کوزه لکلرینی دو بوراجق صورتده ( برووینغ ) ی اوقویوردی .  
انسان آنجاق سودیکی و خط آلدینی شیئی اوکره ته بیلور .  
اوکر تدیکی شیئی سومیورسه صوصق داهالی در . عینی زمانده  
اوکره تیلن شینک سزك ایچون بر سری اولماسی لازمدر .

ریاضی دوستلرله ، کرات جدوانی آنجاق سه وه لرله  
اوکره تیه چکلرینی سوبلهرم . هیچ شبهه سز ، اویله انسانلر  
واردرکه اونی سه وه لرلر .

بنم ایچون او ، چیچکلرک ئوینجده ویا پراقلرک دامار جقلرنده  
یازیلدی در ؛ کلبک لریمک سزین اونی قانادلرینک اوستنده طاشیلرلر .  
بونی ریاضی پروفوسوری دوستلرله سوبلهرم ؛ و تدریساتده  
نظر اعتباره آلهرق استفاده ایتله رینی تکلیف ایتدم .

اوموز سیلکله ؛ وفکرلرله خویلا ایدیلر . بو ، شبهه سز ،  
اونلرک شاعر اولماقلرندن ایلری کلور ، نصل که بنده ریاضی  
دکلم . معافیه قانم که برانسان آنجاق کندیسى ایچون شعری  
وکوزلکی اولان شیئی اوکره ته بیلور .

اوخ ! پک ایی بیلورم ، بوکون حکم سورهن اورتودوقسلنی  
مساعد داورانق ، امتیاز ویرمک لازمکلور .

چوجوقلر دارالفنونلره کیرملى ، مجبوری امتحانلر وار ،  
تعقیب ایدیلرک بر پروغرام موجود . ابون بوکاهمیت ویرسورلر  
( ابون بویوک دشمن لردر ) ؛ و بویه کیرر کیرمى محو  
اولورسکز .

نه وقت بر شی اوکر تیرسه م ، اونی عشقه یاپارم ، کندلی  
او ایشه تمامیه ویرم ؛ و دوستلرم بکا دیرلر :

« عینی نتیجه یی دها آز صرفیاتله آله اید بیلر دیکز ؛  
چوجوقلره ، تشکله قوطورده کی قونسروهلر کبی ، تاپینه آیرلش  
برغدا ویریه بیلور .

بیلورم . فقط بو چوجونک روحنی ئولدرمک در .  
بونی مکتبه زده ده یایق ایجاب ایتدی . لکن بیلورم که بو  
بر جنایت در ؛ و بن بوندن کندى محکوم ایتدم .

امید ایدیسورم که بو او برر دونیاده عفو اولنور [۱] زیرا  
حقیقه مسقول اولان یالکز بن دکلم ؛ و بن اونی کندمه رغماً  
یایدم .

بکا کلنجه مکتب زمانى ، ۱۲ سنه ، هیچ بر مکافات  
آلما دان کچیردم . ذاتاً بن حیاطمه ( نوبل ) مکافاتدن باشقه  
مکافات آلامد لکن بوده پک صورامکتب سنه لرم بندن اوزا قلاشدینی  
زمانده اولدی .

بوتون مکتب آرقاداشلرم هر ییل مکافات اولاراق کتابلر  
[۱] تاغورمک خصوصى دینی عقیده لره صاحب برمیستیک  
اولدینی اونوتولمالی در .